

Minister har indladt sig paa, men hvis han kan betegne disse Mennesker som hovedløse Spekulanter, er den højtærede Landbrugsminister selv i sin Gerning her en hovedløs Spekulant. Ja, han er mere end det, han er tillige en haleløs Spekulant, for de andre har en Hale, de kan blive klapset af og bliver klapset af paa, naar Tabet kommer, men den højtærede Landbrugsminister skal nok vare sin Bag; han lader Statskassen betale, han lader os tage Laan for at betale den Spekulation, han har sat i Scene. Se, man skal ikke kaste Sten paa andre, naar man selv sidder i Glashus, og det gør den højtærede Landbrugsminister, i dette Tilfælde saa meget mere, som han jo var advaret.

Nu ved jeg naturligvis nok, at vage som alle de Udtryk er, Ministeren har anvendt her, vil han komme op og forklare: Det har ikke været saa slemt ment, hvad jeg sagde om disse Gullaschfolk, det var ikke det, jeg mente. Han ved godt, der har været mange skikkelige Mennesker, som er blevet udsat for Tab o. s. v. Alle disse Forklaringer gælder imidlertid til Wandsbeck, dem vil den højtærede Landbrugsminister afgive af et glad Hjerte, fordi hans Udtalelser allerede har gjort deres Virkning. Denne Sammenstilling af Folk, der var Modstandere af den højtærede Ministers Handelspolitik, af Folk, som ønskede Beskyttelse, hvor den var nødvendig, med Gullaschtidens Opkomlinge vakte straks i det Øjeblik, den blev udtalt herfra, i mit Sind Mindet om et Par Situationer, jeg har staaet i eller set Industrifolk i under vanskelige Forhold. Jeg kommer til at tænke paa en Industrimand, som en Dag var særlig adspredt, jeg kunde mærke, der var noget i Vejen med ham, og jeg spurgte, om der var sket noget særligt, og saa stillede han sig pludselig foran mig og sagde: De anser mig formodentlig for at være en rig Mand? Naa, sagde jeg, det har jeg saamænd ikke tænkt over; det haaber jeg, De er. Men hvorfor mener De? Jo, jeg burde ogsaa være det, men i Gaar har jeg maattet kavere rent personlig for nogle Millioner Kroner, for at skaffe den nødvendige Kapital til Veje, som vi skal afgive i Depositum til et Land, der leverer os de Raastoffer, med hvilke vi skal sikre Fabrikens Drift. Og en anden sagde noget ganske lignende til mig med Hensyn til et af de Stormløb, som den Gang blev foretaget af Kredse, for hvem en Bedrift intet som helst andet er end en Mølle, et Hjul, der gaar og helst skal male Guld ned i Lommerne paa dem,

Mennesker, der ikke vil vide af Henlægelse til Reserverfond eller noget andet, men blot stræber efter en sindssvag Forhøjelse af Dividenden. Ogsaa han havde af sin egen Lomme maattet risikere Millionbeløb for at indkøbe Aktier, der kunde sikre Direktionen mod dette Anløb.

Naar man nu tænker paa disse Ting og saa hører den letsindige, ansvarsløse Tale, som lyder gennem den Replik, jeg har citeret for de Herrer, kommer man jo i Oprør. Tror den højtærede Minister, at jeg anser alle Industrifolk for Engle, tager han i høj Grad fejl. Jeg adskiller Erhvervslivets Folk paa en ganske bestemt Maade. Der er i Erhvervslivet en virkelig Elite, for hvem Driften af deres Erhverv sker under Hensyn til Samfundet og for Samfundets Skyld. Jeg har været saa lykkelig at kende nogle saadanne Folk. Men der gives ogsaa nogle andre, der traver ind og ud af deres Forretning, uden nogen Sinde at tænke paa Samfundet eller slikt. De er skikkelige Mennesker, de gør deres Pligt og deres Arbejde og tager, hvad de kan faa ud af det. Saadan er nu Massen af Mennesker en Gang. Men saa gives der nogle, og det er de egentlige Sjakaler i Erhvervslivet, der holder af Pengene for Magtens Skyld, som i hvert Erhverv ikke ser andet end netop Penge, som tror, at naar de bare kan hobe Million paa Million, er det ganske ligegyldigt, hvordan de tjener dem. Den Slags er der ogsaa nogle af. Jeg kan huske fra en af Rathenaus Bøger „Von kommenden Dingen“, tror jeg den hedder, hvor han netop taler om denne Type. Han siger, han har spurgt en af dem: Hvorfor gør du i Grunden det, hvorfor bliver du ved at ville tjene disse Penge, hvad vil du? Ja, jeg ved det saamænd ikke, jeg kan ikke sige hvorfor, men nu gør jeg det altsaa. Der er intet som helst Maal med det. Den Slags Folk er meget farlige, og kan de rammes, tror jeg heller ikke, den højtærede Minister vil savne Folk, der vil gaa Arm i Arm med ham, heller ikke fra Industriens Kredse.

Men der er i Industrien mange, der for deres Erhverv føler nøjagtig den samme Kærlighed, som Landbrugeren føler for sin Gerning, for hvem Fabrikken er ganske det samme, som Gaarden og Jorden er for Landbrugeren. Og det er dem, der betyder noget i Erhvervslivet. Saa er man nødt til at tage en Mængde almindelige Mennesker med, idet man søger, saa godt man kan, at faa dem ind i den rigtige Skure. Men de første er dem, der fører Erhvervslivet fremad og opad, der skaffer